

Právní prostředky ochrany při správě daní

Zpracováno s inspirací v prezentaci
prof. Boháče

Osnova

1. Prostředky ochrany
2. Členění prostředků ochrany
3. Opravné a dozorčí prostředky
4. Další prostředky ochrany
5. Soudní přezkum

1. Prostředky ochrany

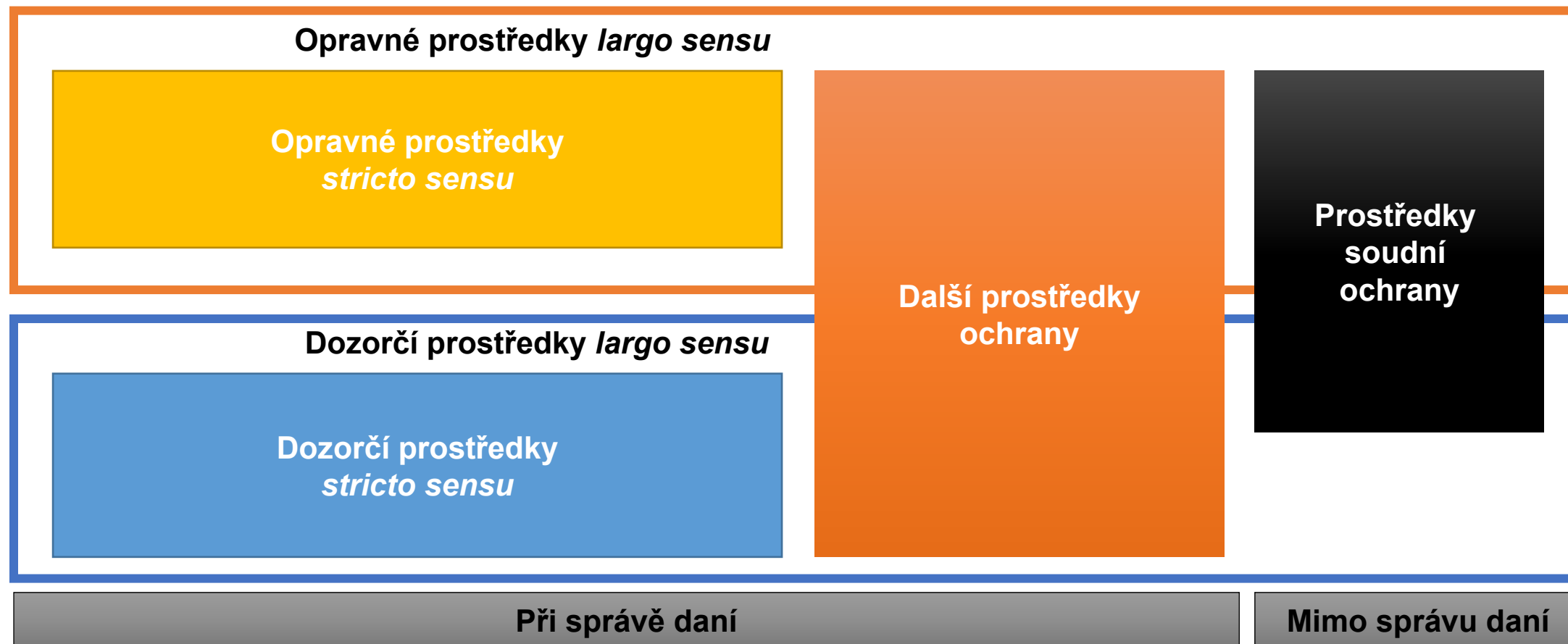
- **vymezení prostředku ochrany**

- zákonem přiznaný nástroj k ochraně individuálního nebo veřejného zájmu
- svědčí osobě zúčastněné na správě daní nebo správci daně

- **vztah pojmů**

- prostředky ochrany
- opravné prostředky
- dozorčí prostředky
- další prostředky ochrany
- prostředky soudní ochrany

1. Prostředky ochrany

2. Členění prostředků ochrany

- **podle aktivní legitimace**

- iniciován ze strany osoby zúčastněné na správě daní
  - na návrh
  - na návrh či podnět
- *ex officio* - iniciován z moci úřední
  - může předcházet podnět

- **podle chráněného zájmu**

- chrání primárně zájem jednotlivce (subjektivní veřejné právo)
- chrání primárně veřejný zájem

2. Členění prostředků ochrany

- **podle toho, vůči čemu směřuje**
  - z hlediska vad postupu (procesu)
    - proti vadám řízení
    - proti vadám jiného (úředního) postupu
  - z hlediska výsledku
    - proti rozhodnutí
    - proti jinému výstupu
  - z hlediska konání/nekonání
    - proti jednání
    - proti nečinnosti
- **podle orgánu poskytujícího ochranu**
  - správce daně
    - autoremedurní princip
    - devolutivní princip
  - soud

3. Opravné a dozorčí prostředky

- A. Vymezení
- B. Dělení
- C. Odvolání
- D. Obnova řízení
- E. Přezkumné řízení

A. Vymezení

- **opravný prostředek**

- prostředek ochrany proti nesprávnému nebo nezákonnému rozhodnutí při správě daní, ke kterému je aktivně legitimován příjemce rozhodnutí

- **dozorčí prostředek**

- prostředek ochrany proti nesprávnému nebo nezákonnému rozhodnutí při správě daní iniciovaný z moci úřední

B. Dělení

- **opravný prostředek**

- řádný
  - proti nepravomocnému rozhodnutí
  - proti nesprávnosti i nezákonnosti rozhodnutí
- mimořádný
  - proti pravomocnému rozhodnutí
  - pouze proti nesprávnosti rozhodnutí

- **dozorčí prostředek**

- obnova řízení
  - pouze proti pravomocnému rozhodnutí
  - pouze proti nesprávnosti rozhodnutí
- přezkum
  - lze i proti nepravomocnému rozhodnutí
  - pouze proti nezákonnosti rozhodnutí

B. Dělení

Opravné prostředky

Řádné opravné prostředky

I. Odvolání (rozklad)

Námitka

Mimořádné opravné prostředky

*Návrh na povolení
obnovy řízení*

III. Obnova řízení

*Nařízení
obnovy řízení*

Dozorčí prostředky

II. Přezkumné řízení

*Nařízení přezkoumání
rozhodnutí*

C. Odvolání

- podání, kterým příjemce rozhodnutí žádá správce daně vyššího stupně o skutkové i právní přezkoumání rozhodnutí správce daně nižšího stupně (§ 109 odst. 1)
- podává se u správce daně, jehož rozhodnutí je odvoláním napadeno (§ 109 odst. 3)
- **zásada dvojinstančnosti**
  - řízení v obou instancích tvoří jeden celek
- nemožnost odvolat se (§ 109 odst. 2)
  - proti rozhodnutí označenému jako „výzva“

C. Odvolání

- obecná lhůta pro odvolání (§ 109 odst. 4)
  - 30 dnů
- obecně nemá odkladný (suspenzivní) účinek (§ 109 odst. 5)
- vzdání se odvolání (§ 111 odst. 1)
- zpětvzetí či doplňování odvolání (§ 111 odst. 2 a 3)
- náležitosti odvolání (§ 112 odst. 1)
- vady odvolání (§ 112 odst. 2 a 3)

C. Odvolání

- **postup správce daně prvního stupně (§ 113)**
  - zamítne
  - vyhoví
    - princip automedury
  - částečně vyhoví, ve zbytku zamítne
    - částečná autoremedura
  - postoupí odvolacímu orgánu
    - devolutivní účinek

C. Odvolání

- **odvolací orgán** (§ 114 odst. 1)
- **postup odvolacího orgánu**
  - princip úplné apelace (§ 114 odst. 2 a 3)
  - neplatí princip zákazu reformace in peius
    - může dojít ke změně i v neprospěch odvolatele
  - dokazování před odvolacím orgánem (§ 115 odst. 1)
  - rozhodnutí odvolacího orgánu (§ 116)
    - změna rozhodnutí
    - zrušení rozhodnutí a zastavení řízení
    - zamítnutí odvolání a potvrzení rozhodnutí
    - vrácení věci správci daně prvního stupně – podmínky

D. Obnova řízení

- nástroj iniciovaný mimořádným opravným nebo dozorčím prostředkem umožňující **skutkové** přehodnocení pravomocně ukončeného řízení
- **I. fáze - obnovovací řízení**
  - správce daně rozhoduje, zda obnovu povolí nebo ne, nebo zda ji nařídí ex offo
  - návrh se podává u správce daně, který ve věci rozhodl v prvním stupni (§ 118 odst. 1)
  - subjektivní lhůta 6 měsíců (§ 118 odst. 2)
    - objektivní lhůta

D. Obnova řízení

• I. fáze - obnovovací řízení

- předpoklady (důvody) - § 117 odst. 1
  - vyšly na jeho nové skutečnosti nebo důkazy, které nemohly být bez zavinění příjemce rozhodnutí uplatněny dříve
    - v nalézacím řízení má přednost dodatečné daňové tvrzení
  - rozhodováno na základě pozměněného dokladu či dokladu s nepravdivým údajem
  - rozhodnutí bylo dosaženo trestným činem
  - změna výsledku předběžné otázky

D. Obnova řízení

• I. fáze - obnovovací řízení

- správce daně, který ve věci rozhodl v posledním stupni, obnovu řízení (§ 119 odst. 1)
  - zamítne, neshledá-li důvody
  - povolí (návrh) nebo nařídí (ex offio)
    - vymezí důvody (§ 119 odst. 3)
- lhůta pro povolení nebo nařízení obnovy (§ 119 odst. 4)

D. Obnova řízení

• II. fáze - obnovené řízení

- zahájeno vydáním rozhodnutí o povolení nebo nařízení obnovy řízení (§ 120 odst. 2)
- příslušný k provedení obnoveného řízení je správce daně, který ve věci rozhodoval v prvním stupni (§ 120 odst. 1)
- je vázán důvody nařízení obnovy (implicitně)
- výsledek řízení: nové rozhodnutí ve věci, kterým se původní rozhodnutí ruší (§ 120 odst. 4)
- opravné prostředky: standardně

E. Přezkumné řízení

- dozorčí prostředek umožňující právní přezkoumání ukončeného řízení
  - podnět x bez podnětu
- důvody k nařízení (§ 121 odst. 1)
  - nezákonnost rozhodnutí
  - po předběžném posouzení věci
- vztah ke správnímu soudnictví (§ 121 odst. 2)

E. Přezkumné řízení

- nařízení přezkumu (§ 122 odst. 1)
  - správce daně nejbližší nadřízený správci v posledním stupni
- objektivní lhůta pro nařízení (§ 122 odst. 3)
- provedení přezkumu (§ 123 odst. 1)
  - správce daně, který ve věci rozhodl v posledním stupni
  - je vázán (§ 123 odst. 3)
    - důvody, pro které bylo přezkumné řízení nařízeno
    - právním názorem v rozhodnutí o nařízení přezkoumání
- výsledek přezkumu (§ 123 odst. 5)
  - zrušení původního rozhodnutí
  - změna původní rozhodnutí
  - zastavení přezkumného řízení

E. Přezkumné řízení

- **speciální typ přezkumného řízení (§ 124)**
  - uspokojení navrhovatele ve správním soudnictví
    - podmínky pro zahájení
  - provede správce daně, který rozhodl v posledním stupni
    - bez nařízení přezkumu
  - princip koncentrace
  - rozhodnutí nelze změnit v neprospěch navrhovatele

4. Další prostředky ochrany – výběr (dle DŘ)

- A. Námitka
- B. Námitka na podjatost
- C. Stížnost
- D. Stížnost na postup plátce daně
- E. Žádosti týkající se lhůt
- F. Žádost o vyslovení neúčinnosti doručení
- G. Prominutí
- H. Posečkání, povolení splátek
- I. Ochrana před nečinností
- J. Nicotnost rozhodnutí
- K. Oprava rozhodnutí

A. Námitka

- § 159
- proti úkonům při placení daní
- nelze-li podat odvolání
- subjektivní lhůta 30 dnů
- řízení; vydává se rozhodnutí
- rozhoduje správce daně, který úkon provedl

B. Námitka na podjatost

- § 77
- namítá osoba zúčastněná na správě daní
- řízení; vydává se rozhodnutí
- jsou-li důvodné pochybnosti, je úřední osoba vyloučena dříve
- rozhoduje úřední osoba stojící v čele

C. Stížnost

- § 261
- neposkytuje-li daňový zákon jiný prostředek ochrany
- proti postupu správce daně nebo proti nevhodnému chování úřední osoby
- nezahajuje řízení; nevzdává se rozhodnutí
- vyřizuje správce daně, proti němuž směřuje; možnost prošetření nadřízeným
- srov. § 175 správního řádu

D. Stížnost na postup plátce daně

- § 237
- v případě pochyb o správnosti sražené či vybrané daně
- primární je kontakt poplatníka s plátcem daně
- sekundárně intervenuje správce daně
- řízení; vydává se rozhodnutí

E. Žádosti týkající se lhůt

- žádost o prodloužení lhůty (§ 36)
- žádost o navrácení lhůty v předešlý stav (§ 37)

- řízení; vydává se rozhodnutí
- závažný důvod
- před uplynutím lhůty
- nelze u všech lhůt

F. Žádost o neúčinnost doručení

- § 48
- na žádost
- řízení; vydává se rozhodnutí
- závažný a předem nepředvídatelný důvod
- subjektivní lhůta do 15 dnů
- objektivní lhůta do 6 měsíců

G. Prominutí

- § 259 a násl.
- řízení; vydává se rozhodnutí
- nenárokové
- prominutí
  - daně
  - příslušenství daně (penále, úrok z prodlení, úrok z posečkané částky, pokuta za opožděné tvrzení daně)
- prominutí
  - individuální
  - hromadné
- prominutí
  - na žádost
  - ex offo

H. Posečkání, povolení splátek

- § 156 a násl.
- na žádost i z moci úřední
- řízení; vydává se rozhodnutí
- zákonem stanovené podmínky
- možno vázat na další podmínky
- úrok z posečkané částky

I. Ochrana před nečinností

- § 38
- na podnět i z moci úřední
- nejde o řízení; nevydává se rozhodnutí
- nutno vyčerpat před tím, než se lze obrátit na soud (§ 79 až 81 SŘS)

J. Nicotnost rozhodnutí

- § 105
- z moci úřední (možno podat podnět)
- absolutní věcná nepříslušnost, zjevná vnitřní rozpornost, neuskutečnitelnost
- nadřízený správce daně
- bez časového omezení
- srov. § 77 a 78 správního řádu

K. Oprava rozhodnutí

- § 104
- z moci úřední
- zřejmé chyby v psaní, počtech a jiné zřejmé nesprávnosti
- správce daně, který rozhodl
- opravné rozhodnutí
- ve lhůtě pro stanovení/placení daně

5. Soudní přezkum

